

Anksiolitici

Dragana Markovic

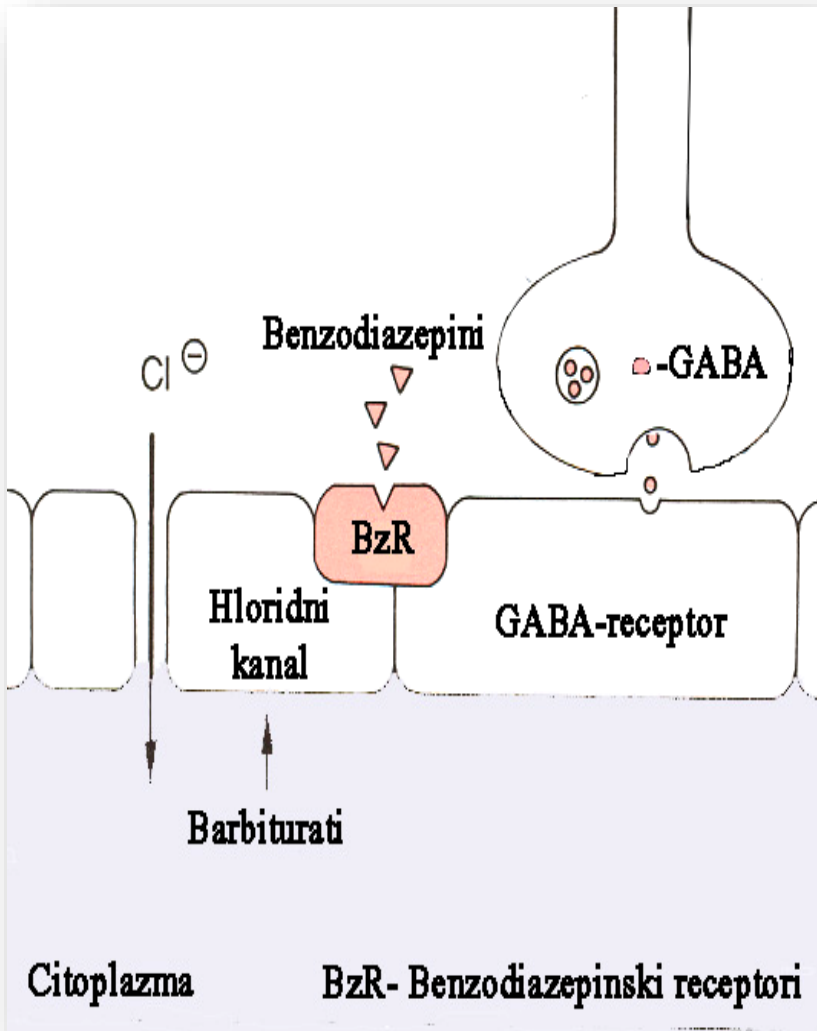
Anksioznost je psihicko stanje koje se ispoljava unutrašnjom napetoscju, uznemirenoscu, strahom i osjecajem nelagodnosti

Pracena je vegetativnim simptomima: tahikardija, ubrzano disanje, znojenje, tremor

Anksiolitici su lijekovi koji se koriste za ublazavanje laganih psihickih poremećaja, neuroza (percepcija realnosti nije poremećena, kao kod psihoza)

Djelovanje anksiolitika: sedacija, smanjenje straha i napetosti, ali i: antikonvulzivi, centralni miorelaksansi i centralni antihipertenzivi

GABA receptorski kompleks

GABAA i GABAC

(jonotropni receptori)

GABAB

(metabotropni receptori)

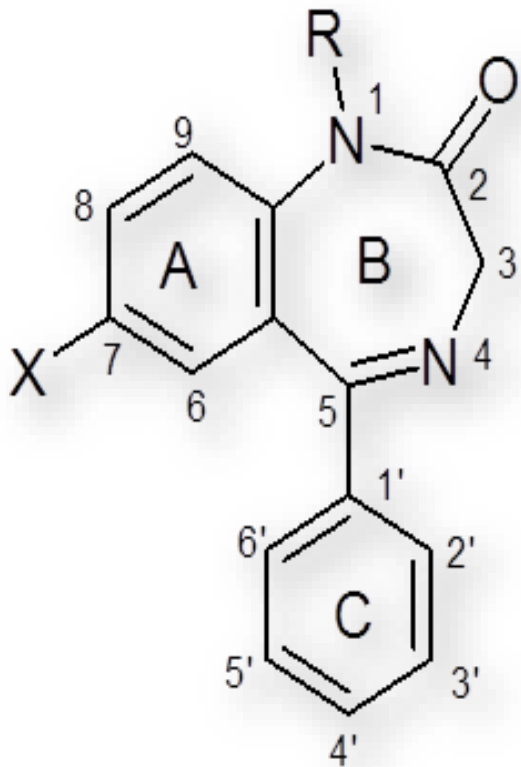
Benzodiazepini i barbiturati:
pojacavaju aktivnost GABA

Benzodiazepini povecavaju
ucestalost otvaranja Cl kanala

Barbiturati povecavaju duzinu
otvorenosti Cl kanala

Anksiolitici - veza strukture i dejstva

5-fenil-1,3-dihidro-2H-1,4-benzodiazepin-2-on

A i C – aromaticni

Zamjena prstena A heterociklusom smanjuje aktivnost

Prisustvo okso grupe u C2 obezbjedjuje optimalnu aktivnost

Supstituent u C7 (X):

- halogen ili NO₂: ↑ aktivnost
- o,p-dirigujuca grupa: ↓ aktivnost
- supstitucija na drugim mestima u A: ↓ aktivnost

C2: sa ili bez karbonilne grupe

(izosterno zamjeniti tioketo grupom -aktivni derivati)

(mogucnost vezivanja smanjena, zadržano dejstvo)

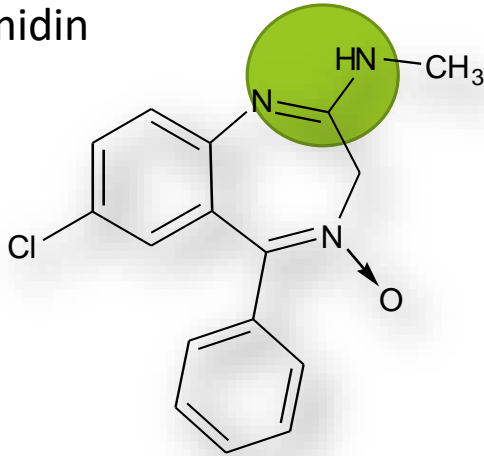
C3-OH glavni metaboliti (aktivni)

Supstitucija u 2' ili 2',6' elektronegativnim grupama ↑

Supstitucija u 4' znacajno smanjuje aktivnost

Benzodiazepini bez karbonilne grupe u C2

Slabo bazne osobine-
amidin

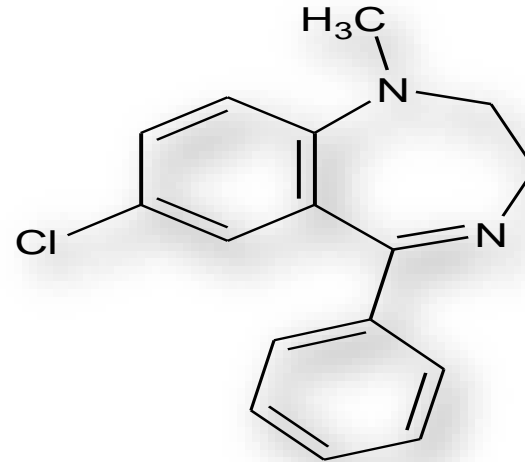
Flordiazepoksid

7-hlor-*N*-metil-5-fenil-3*H*-1,4-
benzodiazepin-2-amin 4-oksid

Lipofilan

Dugo dejstvo

So hidrohlorid

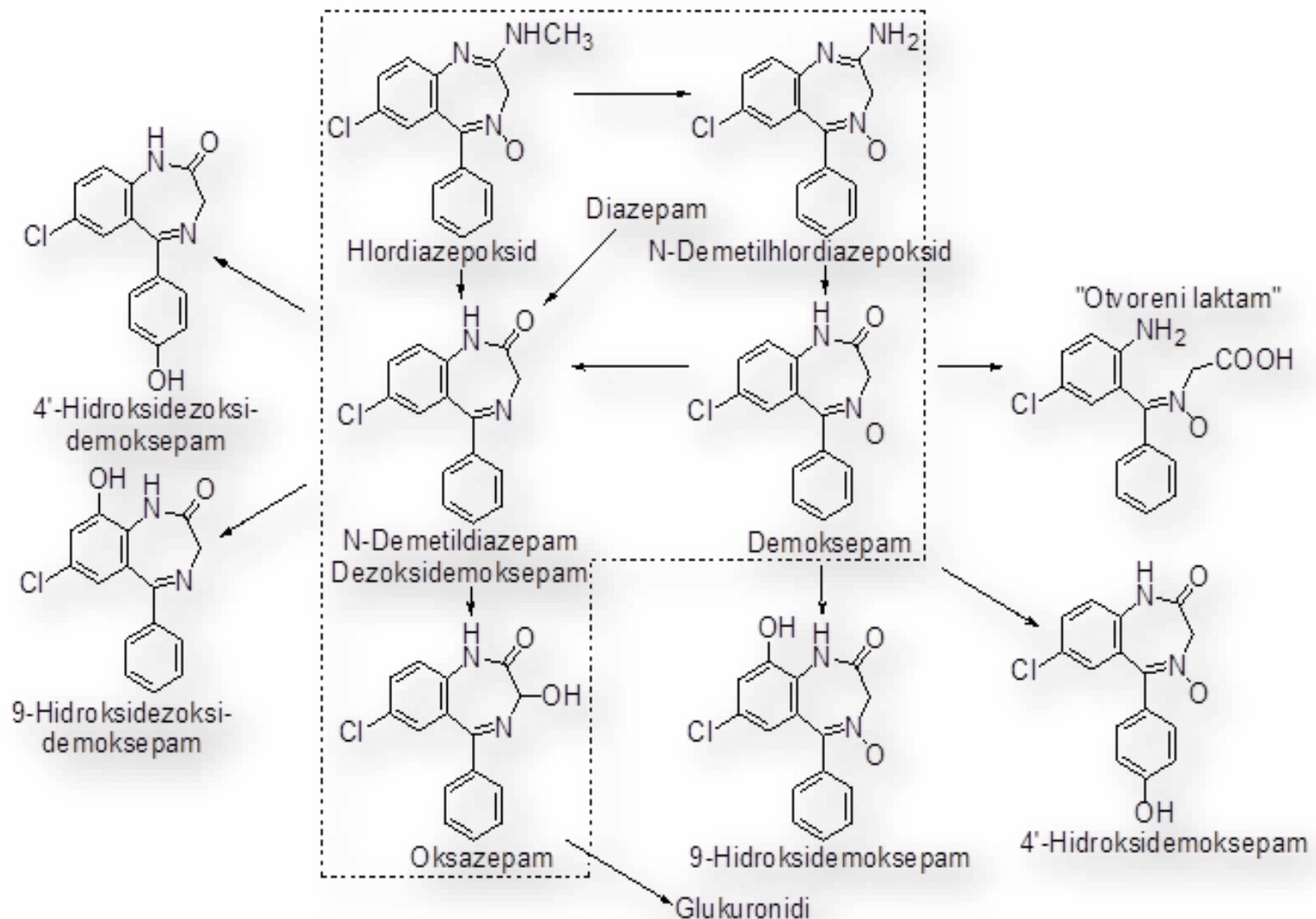
Medazepam

7-hlor-2,3-dihidro-1-metil-5-fenil
-1*H*-1,4-benzodiazepin

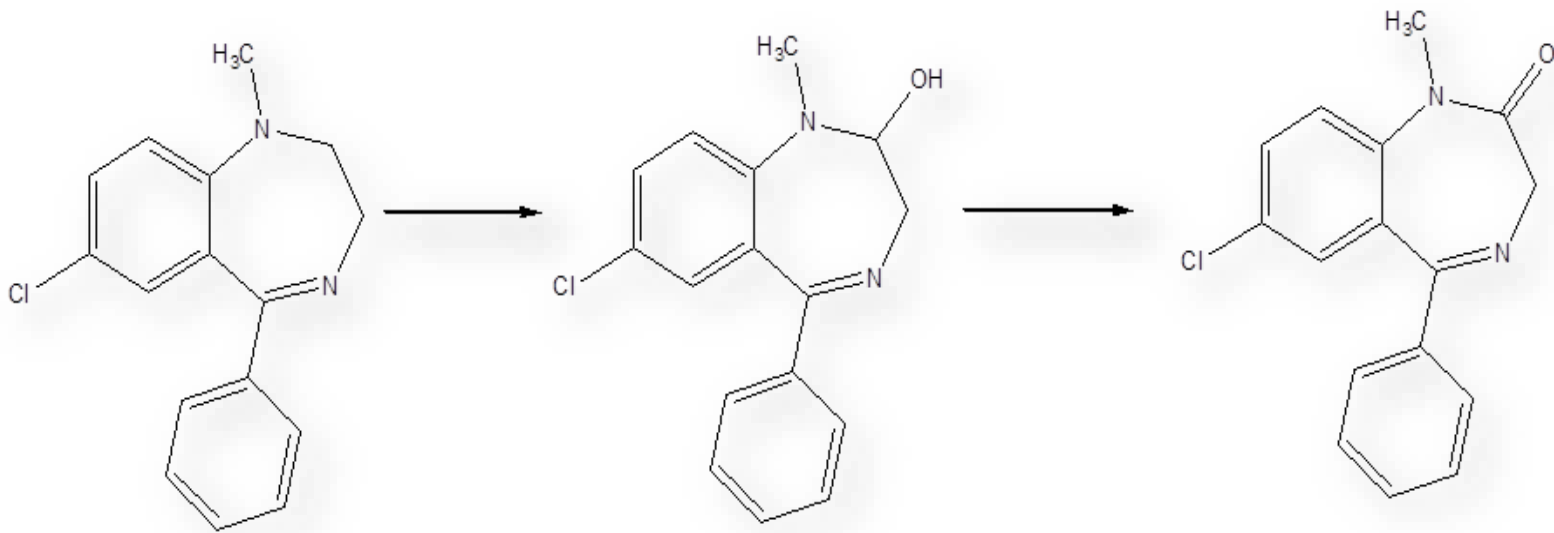
Bazne osobine

So hidrohlorid

Biotransformacija hlordiazepoksida i Diazepam (N1 alkilovani benzodiazepini)

Biotransformacija medazepama

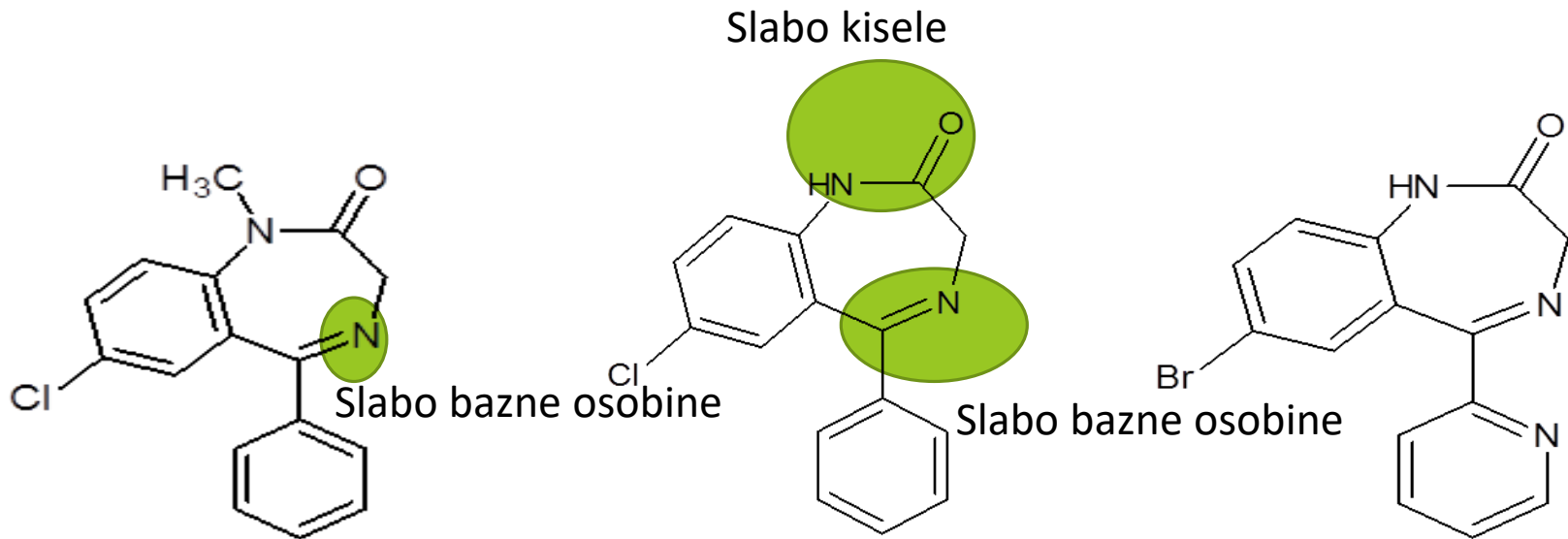
MEDAZEPAM

2-HIDROKSIMEDAZEPAM

DIAZEPAM

Aktivan

Benzodiazepini sa karbonilnom grupom u C2

Diazepam

Nordazepam

Bromazepam

**7-hlor-1,3-dihidro-
1-metil-5-fenil-2H-
1,4-benzodiazepin-2-on**

**7-hlor-1,3-dihidro-
5-fenil-2H-1,4-benzodiazepin-
2-on**

**7-bromo-1,3-dihidro-5-
(2-piridinil)-2H-1,4-
benzodiazepin-2-on**

**Lipofilan
bazan**

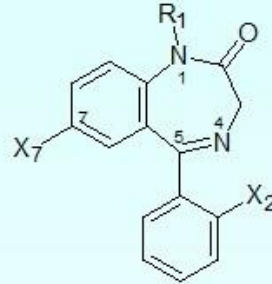
**Manje lipofilan
amfoteran**

**Polarniji
amfoteran**

Manje stabilni, hidroliza, fotosenzibilni
Antikonvulzivno I miorelaksantno dejstvo

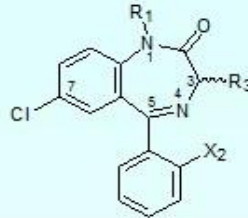
Benzodiazepini - derivati diazepama

<u>Naziv</u>	R_1	X_7	X_2
<i>Diazepam</i>	$-\text{CH}_3$	Cl	H
<i>Prazepam</i>	$-\text{CH}_2-$ 	Cl	H
<i>Nimetazepam</i>	$-\text{CH}_3$	H	NO_2
<i>Halazepam</i>	$-\text{CH}_2\text{CF}_3$	Cl	H
<i>Pinazepam</i>	$-\text{CH}_2-\text{C}\equiv\text{CH}$	Cl	H
<i>Flurazepam</i>	$-(\text{CH}_2)_2\text{N}(\text{C}_2\text{H}_5)_2$	Cl	F
<i>Fludiazepam</i>	$-\text{CH}_3$	Cl	F

Dugodjelujući i lipofilni anksiolitici

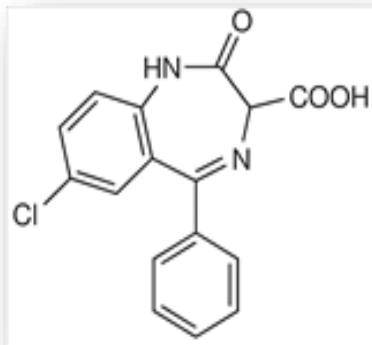
Benzodiazepini - analozi oksazepama

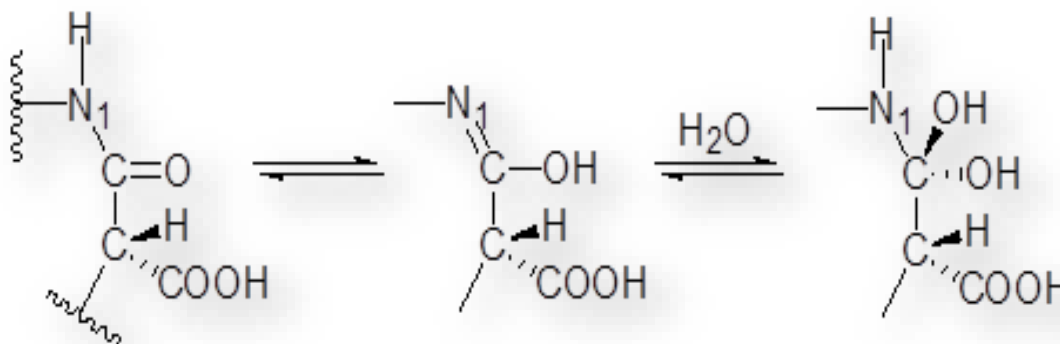
Naziv	R ₁	R ₃	X ₂
<i>Cinolazepam</i>	-CH ₂ CH ₂ CN	-OH	F
<i>Lormetazepam</i>	-CH ₃	-OH	Cl
<i>Temazepam</i>	-CH ₃	-OH	H
<i>Oksazepam</i>	-H	-OH	H
<i>Lorazepam</i>	-H	-OH	Cl
<i>Hlorazepinska kiselina</i>	-H	-COOH	H

Polarniji, manje stabilni, esterifikacija prodrug
Akutna anksiozna stanja

Kisele osobine i gemdiolni oblik hlorazepinske kiseline

Gemdiol nastaje u rastvoru i u cvrstom stanju

Hlorazepinska kiselina

Antikonvulziv, miorelaksans

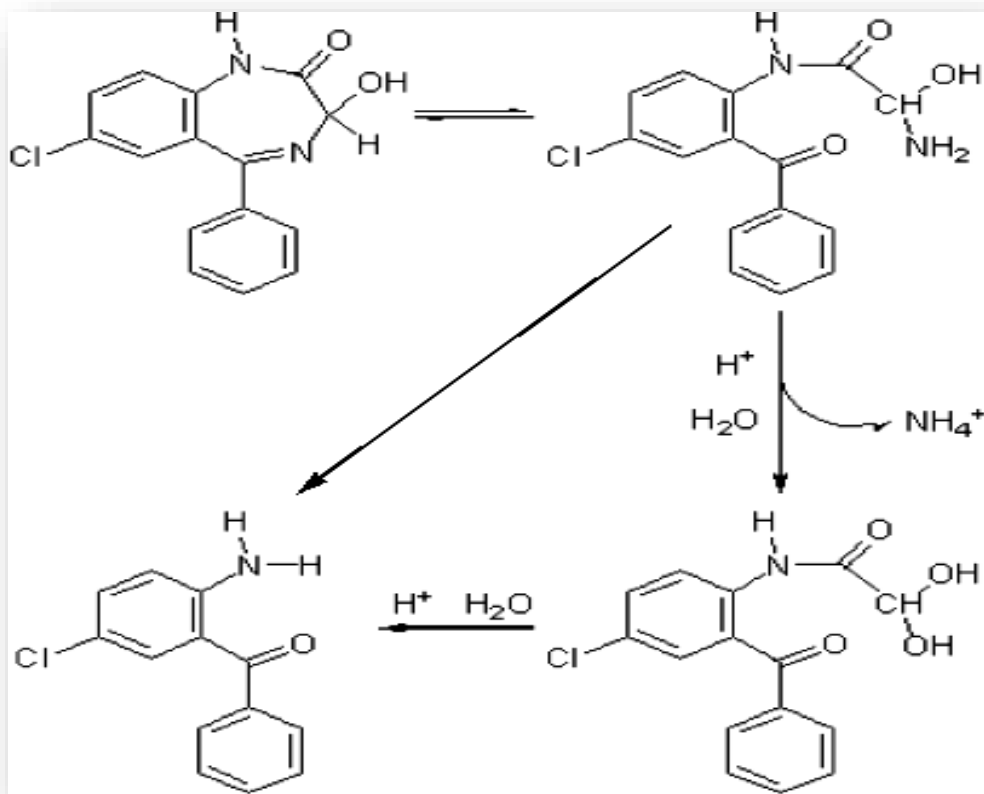
Fotosenzitivna

Molekulski oblik i mono kalijumova so su nestabilni (higroskopna, fotosenzitivna)

Dikalijumova so-stabilnija

Prodrug - dekarboksilacijom u kiseloj sredini se prevodi u nordazepam (in vivo)

Hidroliza oksazepama i N1 nesupstituisanih benzodiazepina

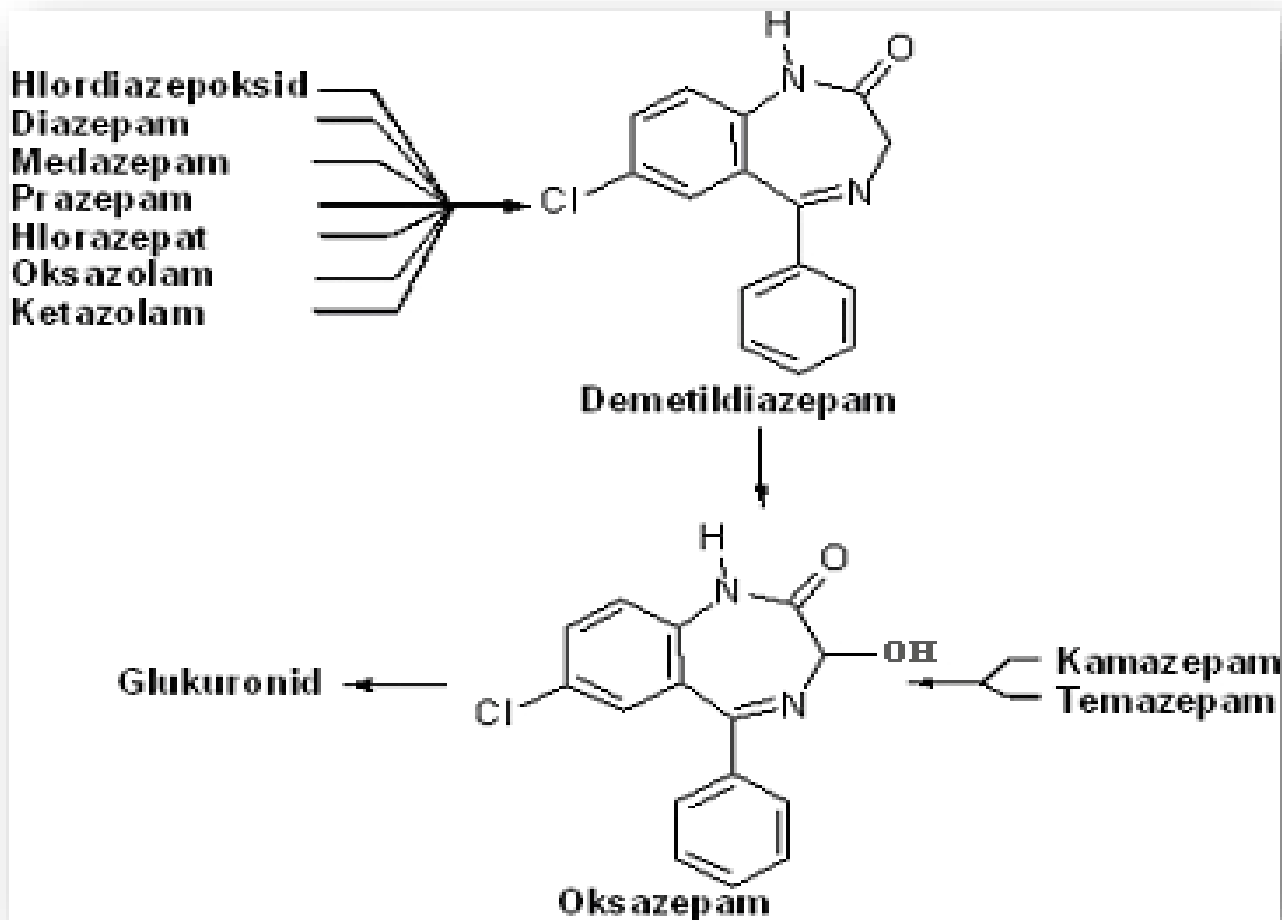
2-amino-5-hlorbenzofenon
Necistoca

In vitro nestabilnost

Esterifikacijom C3-OH povećava se stabilnost na hidrolizu i dobija se *pro drug* oblik

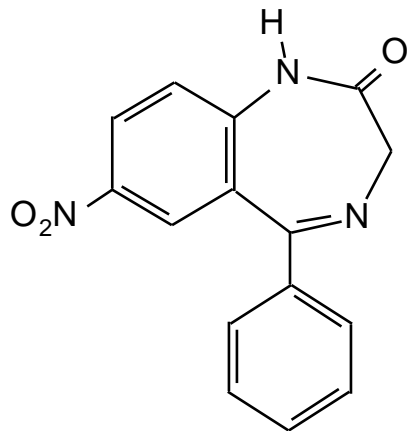
Analozi oksazepama su, generalno, manje stabilni od 3-deoksi predstavnika

Biotransformacija benzodiazepina

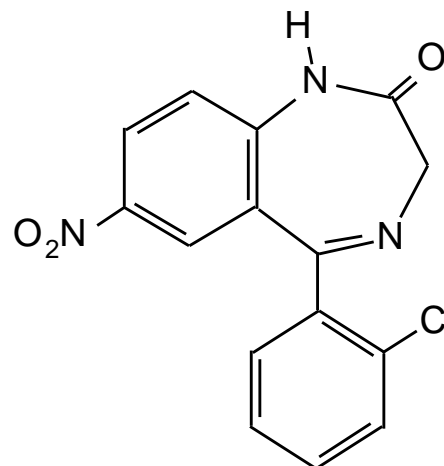
Nordiazepam i oksazepam zajednicki aktivni metaboliti za sve N1 alkilovanje benzodiazepine

7-nitrobenzodiazepini

Nitrazepam

**1,3-dihidro-7-nitro-5-fenil-
2H-1,4-benzodiazepin-2-on**

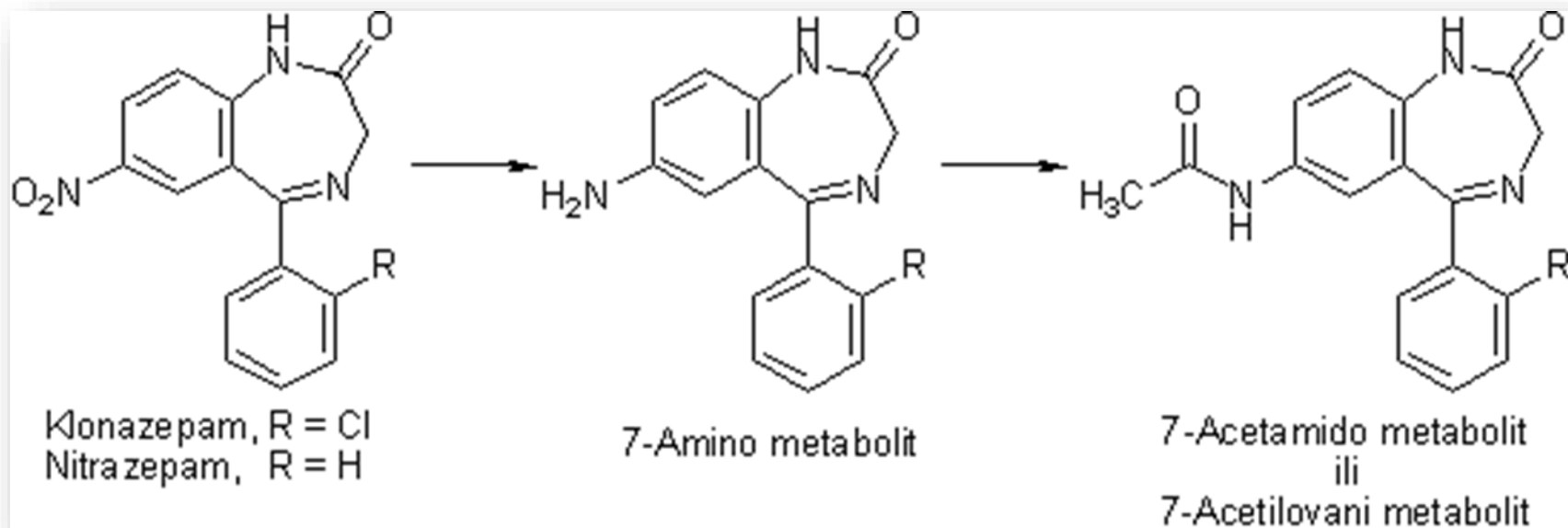

Klonazepam

**5-(o-hlorofenil)-1,3-dihidro-7-nitro-
-2H-1,4-benzodiazepin-2-on**

Srednja dužina dejstva
Antikonvulzivi

Metabolizam 7-nitrobenzodiazepina

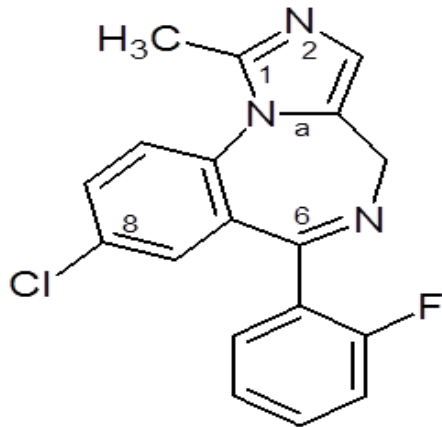

7-amino metabolit je hepatotoksičan (1° metabolit)
7-acetamido metabolit je manje toksičan (2° metabolit)

Triciklicni benzodiazepini

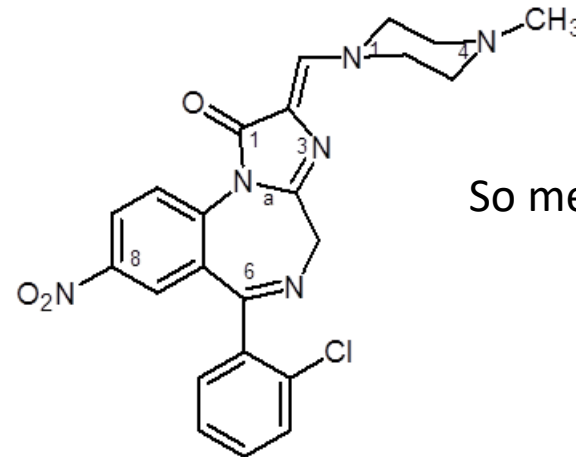
Midazolam

8-hlor-6-(2-fluorofenil)-1-metil-4H-imidazo[1,5-a][1,4]benzodiazepin

Loprazolam

(Z)-6-(2-hlorfenil)-2,4-dihidro-2-[(4-metil-1-piperazinil)metilen]-8-nitro-1H-imidazo[1,2-a][1,4]benzodiazepin-1-on

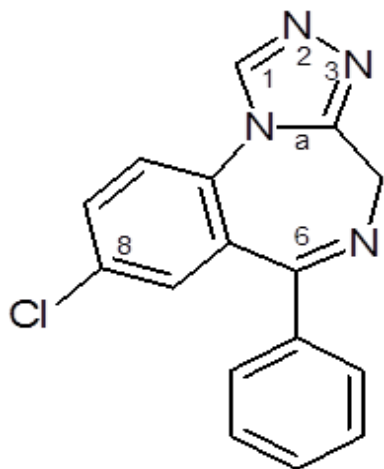
So metansulfonat

- Imidazol potpuno imitira karbonil u C2 po svojim pi-elektronskim osobinama
- CH₃ grupa midazolama brzo oksidise do CH₂OH (manje aktivan metabolit). Ovaj metabolit konjuguje sa glukuronskom kiselinom – zato ima kratko dejstvo
- Metabolizam se desava i na položaju C3
- Midazolam se koristi kao maleat I hidrohlorid
- Kratkodelujući je anksiolitik i koristi se za uvođenje u anesteziju.

Estazolam

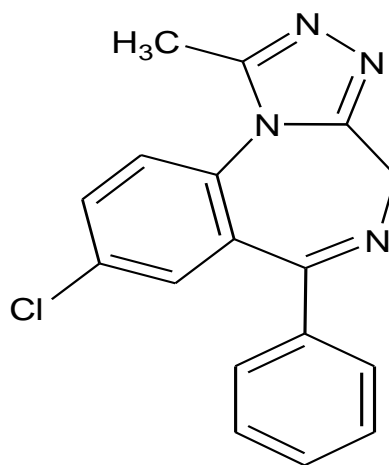
8-hlor-6-fenil-4H-[1,2,4]
triazolo[4,3-a][1,4]benzodiazepin

Oksidacijom u C1 i C4-
neaktivni metaboliti

Alprazolam

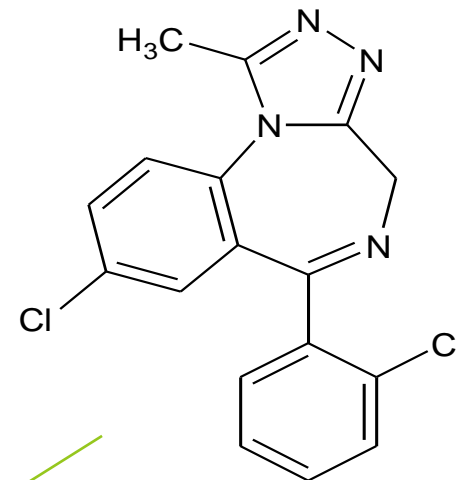
8-hlor-1-metil-6-fenil-4H-
[1,2,4]triazolo[4,3-a]
[1,4]benzodiazepin

U cvrstom stanju-polimorfizam
Oksidacijom u C1-aktivni metabolit
Visoko efikasan lijek (u malim kolicinama se primjenjuje)
Dejstvo-anksiolitico i antidepresivno

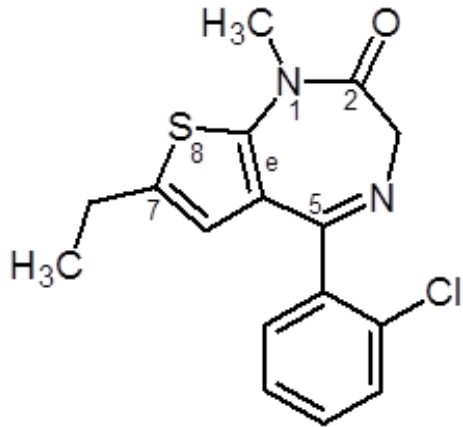
Triazolam

8-hloro-6-(2-hlorofenil)
-1-metil-4H-[1,2,4]triazolo
[4,3-a][1,4]benzodiazepin

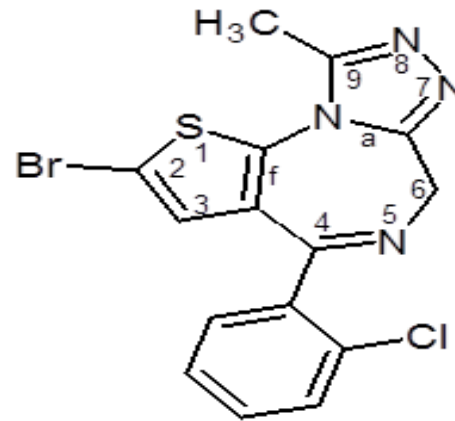
Kratko dejstvo

Tienobenzodiazepini

Klotiazepam

5-(2-hlorfenil)-7-etil-1,3-dihidro-1-metil-2H-tieno[2,3-e]-1,4-diazepin-2-on

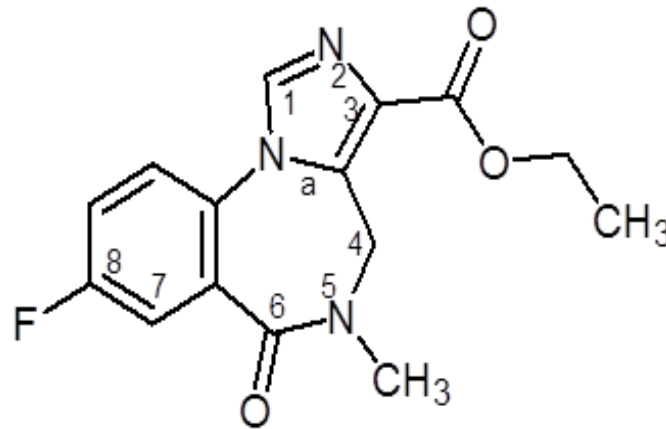
Brotizolam

2-brom-4-(2-hlorfenil)-9-metil-6H-tieno[3,2-f][1,2,4]triazolo[4,3-a][1,4]diazepin

Sedativ i hipnotik

Prsten A: izosterna zamena benzen →tiofen
U položaju C7 može biti i mali alkil supstituent

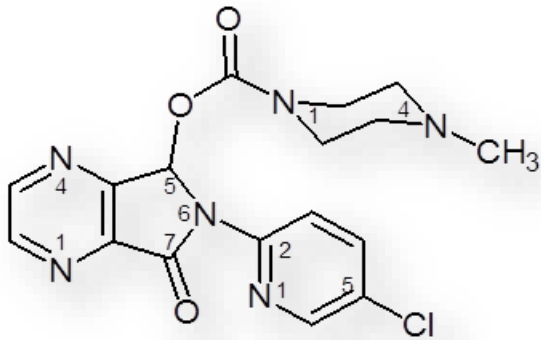
Kompetitivni antagonisti benzodiazepina

Flumazenil

8-fluor-5,6-dihidro-5-metil-6-okso-4H-imidazo[1,5-a][1,4]benzodiazepin-3-karboksilne kiseline etilestar

Antidot (terapija predoziranja benzodiazepinima)
Primjenjuje se intravenski (anesteziologiji)
Nema prsten C (supstituisani laktam)
Dijagnosticko sredstvo (neuroloska oboljenja)

1. Zopiklon

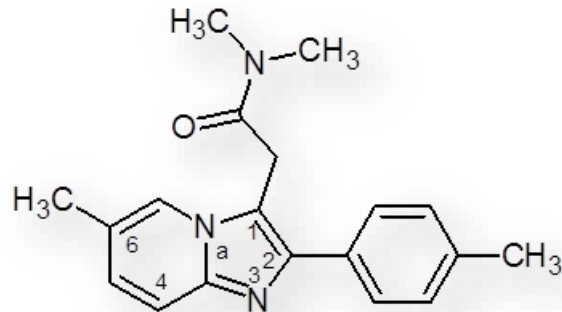
Estar

6-(5-hlorpirid-2-il)-5-(4-metilpiperazin-1-il) karboniloksi-7-okso-6,7-dihidro-5H-pirol[3,4-*b*] pirazin

S zopiklon je aktivan (5)

Nekada se koristi kao racemat

Ne djeluje miorelaksantno i antikonvulzivno

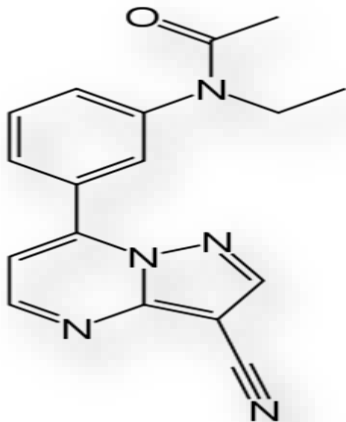

2. Zolpidem

N,N,6-trimetil-2-(4-metilfenil)imidazo[1,2-*a*] piridin-1-acetamid

3. Zaleplon

N-[3-(3-cijanopirazolo[1,5-*a*] pirimidin-7-il fenil)-*N*- etilacetamid

Anksiolitici nebenzodiazepinske strukture

Koriste se u terapiji nesаницe

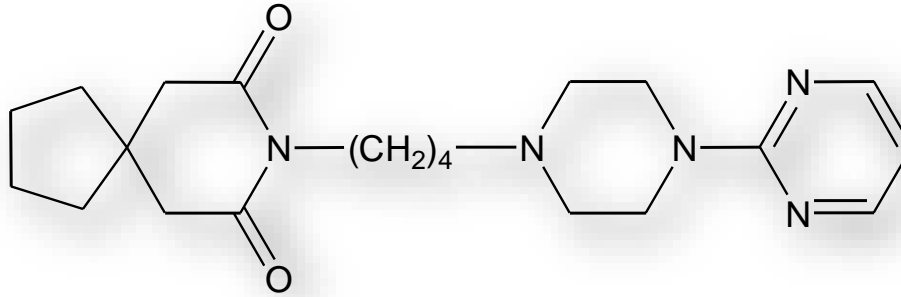
Zopiklon-srednjedelujuci hipnotik I sedativ

Zaleplon i zolpidem –kratko i brzo dejstvo,

uvodjenje u san

Duza primjena zavisnost. Nisu miorelaksansi

Anksiolitici različite strukture

Buspiron

Derivat arilpiperazina

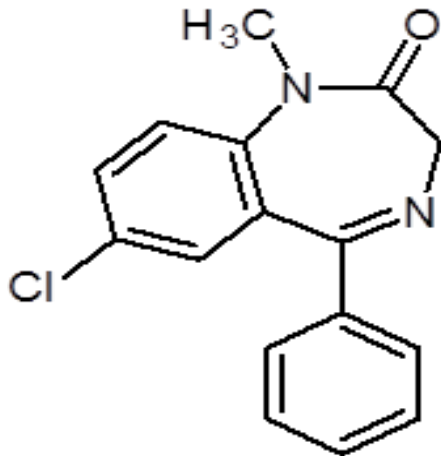
Agonista 5-HT₁ receptora

Anksiolitik

Nema sinergistično dejstvo sa etanolom

Interakcije benzodiazepina

- ❖ Alkohol i drugi depresori CNS-sinergistički efekat, moguća pojava depresije i suicida
- ❖ Antacidi i antiholinergici-smanjuju apsorpciju i terapijski efekat
- ❖ Oralni kontraceptivi, izonijazid-smanjuju brzinu eliminacije, proizvode poluzivot i mogućnost akumulacije
- ❖ Cimetidin-inhibira metabolizam benzodiazepina, mogući toksični efekti
- ❖ Rifampicin-povećava brzinu metabolizma i smanjuje poluzivot
- ❖ Disulfiram-usporava metabolizam i povećava efekat benzodiazepina

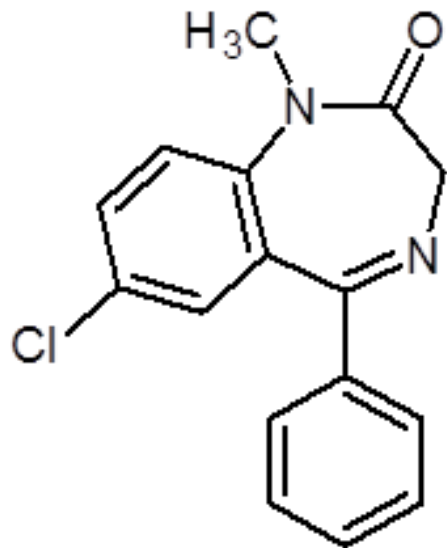
Na slici je prikazan _____

Ovo jedinjenje spada u _____ (hemijska grupa),

a primenjuje se kao

_____ (farmakoterapijska grupa)

Napisati nomenklaturu

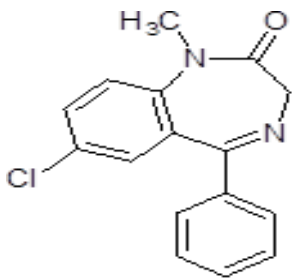
Prikazati metabolične reakcije diazepama

Zajednički metabolit mnogih benzodiazepina je _____.

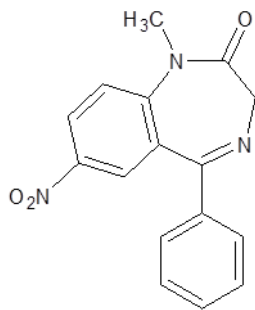
Ovo jedinjenje je aktivan/neaktivan metabolit i iz organizma se izlučuje u obliku _____

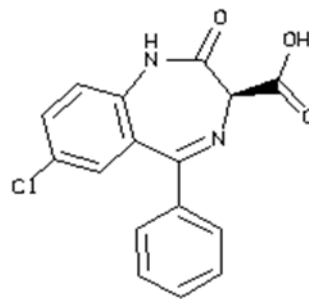
Pacijent boluje od nesanice. Prije nego što je odlucio da se obrati ljekaru za pomoc, probao je da nesanicu lijeci biljnim preparatima, ali bez veceg uspjeha. Ljekar mu je propisao bromazepam i pacijent je poceo da ga uzima pred spavanje. Bromazepam se pokazao kao veoma efikasan, ali je pacijent primjetio da je svakog dana pospan i veoma tesko izvrsava svoje dnevne obaveze. Ljekar je odlucio da mu promjeni terapiju i propise drugi benzodiazepin. Pacijent je relativno dobrog zdravstvenog stanja, ali je nedavno prelezao akutni hepatitis. Predlozite jedinjenje koje bi bilo adekvatna alternativa bromazepamu u ovom slucaju:

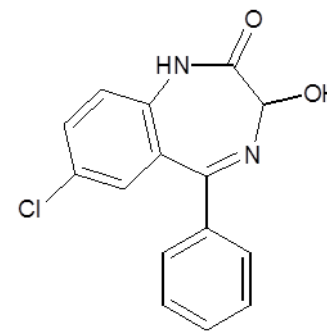
Diazepam

Nimetazepam

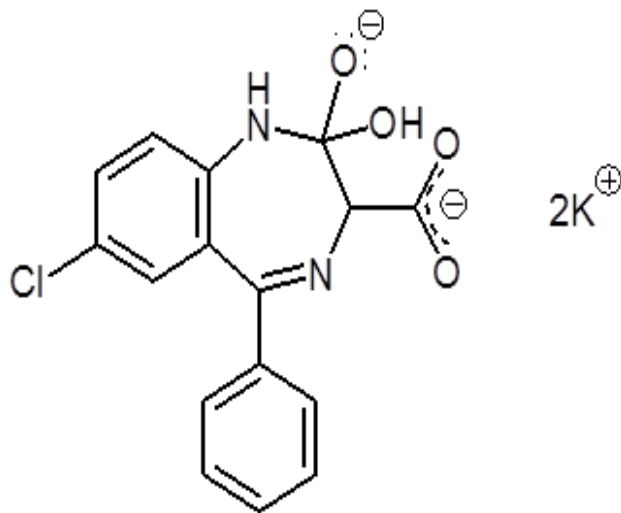

Hlorazepinska kiselina

Oksazepam

Farmaceut je zaposlen u sektoru za kontrolu kvaliteta jedne farmaceutske kompanije. Ova kompanija pakuje dikalijum-hlorazepat kog nabavlja od inostranog proizvođača. Zadatak farmaceuta je da ispita sadržaj dikalijum-hlorazepata u farmaceutskom preparatu. Farmaceut svaki put dobija nizi sadržaj ove supstance nego što je dozvoljeno. Koji je potencijalni razlog ovakvih rezultata odredjivanja sadržaja dikalijum-hlorazepata?

Hlorazepinska kiselina i njeni derivati su fotosenzitivni

Hvala na paznji